Gheorghe Boldur-Latescu

Fenomenul Piteşti

„Fericiți cei prigoniți pentru dreptate ca a lor este împărăția cerurilor”
(Matei, 5; 4)

Unul dintre cele mai tragice episoade ale genocidului comunist din Romania – „reeducarea” prin tortura, denumit şi „Fenomenul Piteşti” – a devenit în ultimii ani, subiect pentru cărți cu caracter memorialistic, dar şi de studii şi manifestări ştiințifice orientate spre descifrarea aspectelor istorice, politice şi psihologice ale dramelor petrecute în închisorile comuniste.

Ca unul care am trecut prin cumplitele încercări ale „reeducării” dar şi ca om de ştiință, îmi propun în cele ce urmează sa fac unele precizări asupra cauzelor şi responsabilităților aferente fenomenului Piteşti precum şi a consecințelor acestuia pentru actualitatea românească de azi.

Reeducarea prin tortura – succinta rememorare a faptelor.

În vara anului 1948, la penitenciarul Suceava, Securitatea şi conducerea închisorii inițiază o acțiune de „reeducare” a deținuților politici, majoritatea acestora fiind studenți cu condamnări „pentru activitate legionară” desfăşurată în perioada 1940-1948. Acestia

Gheorghe Boldur-Latescu

Fenomenul Piteşti

„Fericiţi cei prigoniţi pentru dreptate ca a lor este împărăţia cerurilor”
(Matei, 5; 4)

Unul dintre cele mai tragice episoade ale genocidului comunist din Romania – „reeducarea” prin tortura, denumit şi „Fenomenul Piteşti” – a devenit în ultimii ani, subiect pentru cărţi cu caracter memorialistic, dar şi de studii şi manifestări ştiinţifice orientate spre descifrarea aspectelor istorice, politice şi psihologice ale dramelor petrecute în închisorile comuniste.

Ca unul care am trecut prin cumplitele încercări ale „reeducării” dar şi ca om de ştiinţă, îmi propun în cele ce urmează sa fac unele precizări asupra cauzelor şi responsabilităţilor aferente fenomenului Piteşti precum şi a consecinţelor acestuia pentru actualitatea românească de azi.

Reeducarea prin tortura – succinta rememorare a faptelor.

În vara anului 1948, la penitenciarul Suceava, Securitatea şi conducerea închisorii iniţiază o acţiune de „reeducare” a deţinuţilor politici, majoritatea acestora fiind studenţi cu condamnări „pentru activitate legionara” desfăşurată în perioada 1940-1948. Aceştia înfiinţează o organizaţie cu scop de „reeducare” denumita „Organizaţia deţinuţilor cu convingeri comuniste (ODCC)”. In partea a doua a anului 1948, Eugen Turcanu, şi el student condamnat pentru activitate legionara şi participant la „reeducarea” condusa

de Bogdanovici, se declara nemulţumit de modul „nesincer” în care îşi desfăşoară acesta din urma activitatea şi propune radicalizarea acţiunii.

În primăvara anului 1949, sunt transferaţi, de la Suceava la penitenciarul Piteşti, 80 de deţinuţi, printre care şi majoritatea celor care participaseră la „reeducare”. Ajuns la Piteşti, Turcanu ia imediat legătura cu Securitatea şi cu directorul închisorii, Alexandru Dumitrescu, în vederea continuării reeducării. Conform instrucţiunilor primite de la generalul Alexandru Nicolski, adjunct al ministrului de Interne, acţiunea intra într-o noua faza.

Momentul care marchează începerea torturilor bestiale şi generalizate coincide cu noaptea de Crăciun a anului 1949 şi are loc în camera „4 Spital”, o celula foarte mare, cu aproximativ 100 de locuri, unde vreo 50 de „reeducaţi”, după o invitaţie la „reeducare” adresata celor din tabăra rezistenţilor şi refuzata de aceştia din urma, trec la atac înarmaţi cu bate şi scânduri de la priciuri. Are loc o confruntare disperata, în care, la un moment dat, balanta inclina de partea „rezistenţilor”. In acel moment, intervin gardienii penitenciarului care, timp de câteva ore, ii masacrează literalmente pe cei care se opun reeducării, transformându-i pe toţi într-o masa de carne sângerândă, având insa grija sa nu omoare pe niciunul dintre ei.

„Operaţiunea 4 Spital” – seria I (vor urma şi alte serii) reprezintă începutul unui coşmar care va dura 3 ani. Devine clar pentru victime ca nu mai poate fi vorba de rezistenta făţişă împotriva torţionarilor, ci de încercarea de a supravieţui în fata tăvălugului distrugător declanşat de Securitate cu ajutorul uneltelor acesteia – studenţii „reeducaţi”. Supravieţuire, cu ce preţ? Cu preţul denunţării în scris a unor fapte nedeclarate la Securitate („demascarea exterioara”) şi a dezvăluirii de către fiecare victima a gândurilor celor mai intime privind valorile supreme (Credinţa în Dumnezeu, Patria, Familia, Prietenia) în scopul terfelirii acestora („demascare interioara”).

La 25 ianuarie 1950, urmează seria a II-a la Camera 4 Spital, în care am fost „tratat” şi subsemnatul, ce port şi acum, după 58 de ani, amintiri de la loviturile lui Turcanu (fractura de stern cu dureri iradiind în tot toracele). Au urmat apoi alte şi alte serii, în mai toate celulele închisorii Piteşti.

Pe parcursul tragic al „reeducării” prin tortura, căreia i-au fost supuşi mii de tineri patrioţi, zeci dintre ei au fost ucişi, iar mai multe sute au fost schilodiţi. Sinistra ironie a soartei, unul dintre primii ucişi a fost Alexandru Bogdanovici, primul conducător al „reeducării” de la Suceava.

„Reeducarea” de la Piteşti, sub conducerea lui Turcanu, a durat pana la transferarea acestuia la penitenciarul Gherla, în septembrie 1951. Intre timp, primele metastaze ale fenomenului Piteşti aveau sa apară la Canal, odată cu trimiterea la munca silnica a unui grup de studenţi trecuţi prin „reeducare”, în iunie 1950. Apoi la Gherla, tot în anul 1950, unde, pana la venirea lui Turcanu, „operaţiile” de reeducare erau conduse de adjunctul acestuia – Tanu Popa.

La Gherla, reeducarea a luat forme demenţiale. Pe lângă bătăi sălbatice aplicate în timpul demascărilor, extinse şi la deţinuţii netrecuţi prin Piteşti, s-au organizat veritabile ritualuri satanice pentru distrugerea morala a victimelor. In aceasta perioada, multi tineri s-au prăbuşit moralmente şi au trecut în tabăra torţionarilor. Fenomenul Piteşti s-a extins, în forme specifice, şi în alte închisori, cum ar fi Târgu Ocna, Ocnele Mari, Targsor, Baia Sprie, Aiud, dar, datorita numărului mai mic de „reeducaţi” trimişi sa aplice tehnicile de tortura, precum şi curajului deţinuţilor, care, în unele închisori (Târgu Ocna) s-au opus pe fata, nu a luat formele apocaliptice de la Piteşti şi Gherla.

E greu de stabilit cu exactitate când şi de ce conducerea partidului comunist, care a organizat şi supervizat „experimentul” Piteşti, a luat hotărârea de a-l opri. Cert este faptul ca, în primăvara anului 1952, Securitatea

declanşează primele anchete privind ororile petrecute în penitenciarele şi lagărele de munca amintite mai sus.

La data de 20 septembrie 1954, la Tribunalul Militar Bucureşti începe procesul lotului Turcanu, care cuprinde 22 de acuzaţi, împotriva cărora se reţin, în principal, învinuirile de „acte de teroare în grup”, „crima de uneltire contra securităţii interne” şi „înaltă trădare”. Toţi cei judecaţi sunt foşti legionari care „îşi recunosc” la ancheta faptele pentru care sunt incriminaţi. Nu exista inca elemente certe privind atitudinea acuzaţilor din timpul procesului, în special ultimul lor cuvânt. Trebuie precizat ca, alături de Turcanu, Popa Tanu şi alte căpetenii ale ODCC, care n-au fost niciodată torturaţi în timpul „reeducării”, în acelaşi lot se afla studenţi care au devenit torţionari numai după ce au fost supuşi unor îndelungate chinuri (Voinea Octavian, Pop Cornel, Popovici Cornel s.a.). Şedinţele Tribunalului Militar, prezidat de faimosul general Alexandru Petrescu, sunt secrete, iar sentinţa din 10 noiembrie 1954 ii condamna la moarte. La data de 17 decembrie 1954 sunt executaţi, la Jilava, prin împuşcare, Eugen Turcanu şi alti 15 condamnaţi din acelaşi lot.

La data de 22 iunie este executat, tot la Jilava, Puscasu Vasile, din acelaşi lot, în timp ce sentinţele de condamnare la moarte ale lui Popa tanu şi ale altor 4 condamnaţi sunt comutate în „munca silnica pe viaţa”. Printr-un alt proces, încheiat prin pronunţarea sentinţei din 16 aprilie 1957, sunt condamnaţi 5 ofiţeri de Securitate şi directori sau funcţionari ai penitenciarelor unde a avut loc „reeducarea”, pentru „favorizarea actelor de teroare şi pregătire de acte uneltitoare” (de fapt, ei conduseseră concret acţiunile criminale la Piteşti şi Gherla).

Niciunul dintre cei 5 ofiţeri condamnaţi nu şi-a ispăşit pedepsele. Este demn de remarcat ca dintre deţinuţii care au fost căpetenii ale reeducării, Fuchs şi Steier nu au fost judecaţi niciodată pentru crimele la care au fost părtaşi şi nici Alexandru Nicolski, Marin Jianu şi Nemes, generali de

Securitate – trei dintre cei mai importanţi organizatori ai experimentului Piteşti.

În anul 1957, Securitatea organizează un al doilea proces al „reeducării” (procesul Vică Negulescu) cu scopul de a arunca vina ororilor petrecute în închisorile româneşti, în anii 1949-1952, asupra Mişcării Legionare care ar fi organizat întreaga acţiune în scopuri de spionaj (?) precum şi spre a sabota „opera de reeducare a deţinuţilor”. Înscenarea eşuează datorita curajului şi inteligentei celor acuzaţi pe nedrept, ei arătând, în cursul procesului, ca totul a fost organizat din ordinul Securităţii. Cu toate acestea, întregul lot, de 8 acuzaţi, a fost condamnat la pedepse intre 15-25 de ani munca silnica. Cei condamnaţi, împreună cu alti 6 deţinuţi consideraţi de Securitate ca foarte periculoşi, sunt apoi transferaţi la Jilava, unde sunt literalmente zidiţi în celule de exterminare special amenajate, unde îşi vor găsi sfârşitul 6 dintre ei, datorita tuberculozei şi diareei deshidratante.

Trebuie făcută precizarea ca acţiunile criminale ale „reeducării” au fost îndreptate în principal împotriva studenţilor romani angajaţi în eroica lupta de rezistenta anticomunista. Prăbuşirea multora dintre aceştia, în urma torturilor fizice şi psihice inimaginabile, la care au fost supuşi, a fost temporara, aproape fara excepţie ei revenindu-şi la condiţia de luptători curajoşi împotriva tiraniei comuniste.

Contextul istoric şi politic al apariţiei fenomenului Piteşti.

Manifestul Partidului Comunist, elaborat de Marx şi Engels şi publicat în anul 1848 la Londra, deschide drumul unui lung sir de scrieri care, de-a lungul deceniilor ce au urmat, au propovăduit lupta proletariatului împotriva burgheziei, ca „motor al evoluţiei societăţii umane”. In manifest se spune ca „pentru a smulge burgheziei, pas cu pas, întreg capitalul” se vor folosi metode „despotice”. Indemnul la violenta este fara echivoc şi el revine ca un leit-motiv în majoritatea lucrărilor „clasicilor marxismului”.

Continuatorii, din secolul al XX-lea, ai autorilor „manifestului”, în principal Lenin, Stalin şi Mao au reluat în „operele” lor ideea necesităţii folosirii metodelor violente în desfăşurarea revoluţiilor sociale. Activitatea căpeteniilor comunismului mondial a trecut de la teorie la practica în timpul şi după sângeroasă revoluţie bolşevică din Rusia anului 1917, iar apoi, după cel de-al doilea război mondial, în China, tarile Europei de Est şi alte tari de pe cele cinci continente. Practica partidelor comuniste poate fi rezumata astfel: încrâncenarea urii şi conflictelor intre oameni, categorii sociale şi naţiuni, creşterea dezordinii sociale şi a sărăciei, proliferarea regimurilor de dictatura şi teroare, făptuirea unor crime sângeroase, cu caracter de genocid, afectând sute de milioane de oameni.

Se ştie acum, dar nu se vorbeşte şi nu se scrie îndeajuns, ce înspăimântătoare asasinate au comis regimurile comuniste în URSS, în tarile est-europene, în China, Coreea, Vietnam, Cambodgia, Cuba şi unele tari africane. Numărul celor ucişi în numele „concepţiei marxist-leniniste despre lume şi societate” nu se va cunoaşte probabil niciodată cu exactitate iar estimările „prudente” indica aproximativ 150 de milioane de victime ale comunismului intre 1917 şi 1989 (vezi Stéphane Courtois: „Cartea neagra a comunismului” – Humanitas 1999).

Aşadar, violenta în formele ei cele mai sângeroase şi aplicata la nivel de masa a fost şi este o trăsătură definitorie a ideologiei şi politicii comuniste de la care s-au inspirat organizatorii şi executanţii experimentului „reeducării” prin tortura permanenta. Putem deci spune ca violenta comunista reprezintă una din rădăcinile „fenomenului Piteşti”.

Ambiţia de a fundamenta „ştiinţific” doctrina lor violenta şi distructiva i-a determinat pe teoreticienii marxişti sa împrumute idei din concepţia materialista a filosofului antic Heraclit din Efes supranumit „obscurul”, din dialectica

idealista a lui Hegel precum şi din alti filosofi şi economişti ai secolelor XVI-XIX.

Ideologia marxista are o structura conceptuala caracterizata prin neacceptarea principiilor fundamentale ale logicii clasice aristotelice. Principiul tertiului exclus, fundamental în logica aristotelica, afirma ca o propoziţie, o teza, o concepţie trebuie sa fie sau adevărata sau falsa, a treia posibilitate nu exista („tertium non datur”). „Logica” dialectica nu recunoaşte acest principiu, ceea ce deschide drum confuziei şi arbitrariului în discursul politic. Sesizând rolul profund nefast al acestei orientări din ideologia marxista, marele scriitor englez George Orwell, în celebrul sau roman „1984”, apărut în anul 1949, descrie fenomenul „dublei gândiri” ca fiind esenţa comportamentului comuniştilor. Propoziţii precum: „războiul este pacea”, „ignoranta este forţa”, „libertatea este sclavie”, imaginate de Orwell ca lozinci definitorii pentru „gândirea” comunista, ne amintesc de sloganele aberante ale anilor '50: „Stalin şi poporul rus libertatea ne-au adus” precum şi „Luptam pentru pace”, sau de dementialele osanale ridicate după 1970 lui Ceauşescu şi agramatei sale consoarte. „Dubla gândire” a apărut ca suport ideologic pentru căpeteniile comuniste implicate în organizarea „fenomenului Piteşti” care, în ultima instanţă, a reprezentat un sinistru amestec intre frazeologia aparent generoasa despre „reeducare” şi aplicarea unor torturi fizice şi psihologice de o bestialitate nemaiîntâlnită în istorie.

„Teoreticienii” comunismului au fost, de la bun început, duşmanii înverşunaţi ai religiei în general şi ai creştinismului în special. Calificând drept „opium pentru popor” credinţele religioase, ei au încercat sa fundamenteze filosofic concepţia lor ateista. Invitam pe cititori sa (re) citească „Materialism şi empiriocriticism”, opera lui Lenin în care el se străduieşte sa demonstreze inconsistenta concepţiilor religioase şi sa arate ca totul în univers este numai materie. Demonstraţia este penibila,

trasa de par, plina de sofisme şi lăsa cititorului atent impresia ca nici Lenin nu credea în „teoria” pe care o susţinea.

Organizatorii „reeducării” prin tortura permanenta precum şi torţionarii recrutaţi dintre deţinuţi au preluat ideologia ateista şi anticreştina a comuniştilor, aplicând-o cu un zel şi o cruzime nemaiîntâlnite. La Piteşti şi la Gherla, s-a urmărit cu furie ca victimele „reeducării” să-şi declare lepădarea de credinţă strămoşească, sa denigreze dogmele, morala şi obiceiurile creştineşti şi sa participe la veritabile ritualuri satanice antireligioase. Cei care au trecut prin tragicul „experiment Piteşti” au observat, fara îndoială, ca Eugen Turcanu, Tanu Popa, Steier şi ceilalţi şefi ai ODCC, pe lângă cruzimea bestiala cu care îşi torturau victimele, aveau un comportament nemăsurat de orgolios. Setea de putere a principalilor torţionari, concretizata prin comportamentul lor bestial şi orgolios, are rădăcini în trăsătura specifica a conducătorilor comunişti, obsedaţi de putere pana la manifestări paranoide. „Puterea de dragul puterii” – astfel caracterizează George Orwell, în romanul sau „1984”, esenţa acţiunilor scelerate ale liderilor comunişti. Aceasta explicaţie, remarcabil de pertinenta, a comportamentului şefilor comunişti, ne îndeamnă sa reflectam asupra sănătăţii mintale a acestora.

Obsesia de a conduce lumea apare foarte clar în documentele programatice ale comunismului, începând chiar cu „Manifestul Partidului Comunist”.

Mutatis mutandis, tot o obsesie dementială de a conduce lumea ii anima şi pe torţionarii de la Piteşti, Canal, Gherla şi celelalte locuri unde s-a experimentat „reeducarea” prin tortura, doar ca lumea lor se afla intre zidurile închisorilor.

Intre doua şedinţe de tortura colectiva sau individuala, „reeducatorii”, cu aroganta de care am amintit mai sus, se aventurau uneori şi în susţinerea unor „prelegeri” cu caracter ideologic. Fiind probabil obligat sa spună ceva şi despre pedagogia sovietica „cea mai înaintată din lume”,

Steier – unul dintre principalii propagandişti – a vorbit despre Makarenko. S-au prezentat atunci „principiile” pe care Makarenko le susţinea în lucrările sale: 1. Reeducarea infractorilor prin munca şi 2. Utilizarea violentei.

„Pedagogia” makarenkoiana era, ca şi alte idei din ideologia marxist-leninista, o imensa impostura, menita sa împingă la violenta criminala pe activiştii comunişti si, în cazul „reeducării” din închisorile româneşti, pe torţionarii – unelte ale Securităţii. In anii 1948-1952, când au avut loc experimentele înspăimântătoare de la Piteşti, Gherla şi alte închisori din Romania, tara era practic condusa de consilieri sovietici infiltraţi în conducerea ministerelor şi a tuturor domeniilor de activitate. Nu încape nici o îndoială ca aceşti consilieri au transmis conducerii Partidului Comunist şi Securităţii indicaţii privind aplicarea metodelor lui Makarenko în închisorile din Romania.

Multi oameni se întreabă: de ce Polonia, Cehoslovacia, Bulgaria, Ungaria şi Germania de Est au fost exceptate de la aplicarea experimentelor Makarenko? O explicaţie fundamentala o găsim reamitindu-ne ca politica expansionista rusa, conform testamentului lui Petru cel Mare, a vizat, în ultimele trei secole, înaintarea spre Balcani şi Marea Adriatica, Romania găsindu-se, ca spatiu obligatoriu de trecere, pe acest traseu.

În partea finala a cărţii „Drumul Damascului”, scrisa de doamna Doina Jela, sunt reproduse doua documente de arhiva reprezentând stenogramele declaraţiilor date, în fata unei comisii de partid, la data de 18 martie 1968, de către Pavel stefan, fost ministru de Interne în perioada septembrie 1952 – octombrie 1953 şi de Ilie Bădica, colonel de securitate din Direcţia Penitenciarelor, intre anii 1950 -1955. Cele doua documente de arhiva au o importanta excepţională fiindcă în ele se vorbeşte explicit despre atrocităţile comise în închisorile şi lagărele de munca silnica din Romania în perioada 1948-1955.

În declaraţiile lor, Pavel stefan şi Ilie Bădica ii învinuiesc în mod direct pe Gheorghe Gheorghiu Dej, Teohari Georgescu, Alexandru Drăghici, Marin Jianu, Alexandru Nicolschi, Alexandru Voitinovici, Gheorghe Pintilie (Pantiusa), Gheorghe Apostol, colonelul Dulgheru (Dülberger), colonelul Albon, locotenentul maior Liviu Borcea şi alţii, ca direct răspunzători sau complici la crimele împotriva umanităţii din Romania guvernata de comunişti. Putem deci afirma, fara teama de a greşi, ca ideea generala a „reeducării" prin tortura a fost conceputa în URSS.

Pe de alta parte, detaliile diabolicului proiect au fost probabil puse la punct în Romania, la nivelul cel mai înalt al conducerii Partidului Comunist, iar executarea proiectului a fost făcută de Securitate, având drept instrument gardieni ai penitenciarelor, precum şi deţinuţi special „şcolarizaţi".

Comunismul a generat nenumărate nenorociri şi suferinţe pentru oamenii de pretutindeni, şi din Romania, printre acestea aflându-se şi „reeducarea" prin tortura şi cumplitele sale consecinţe.

Înţelepciunea strămoşilor noştri romani a descoperit o geniala lege a logicii practice: „SUBLATA CAUSA, TOLLITUR EFFECTUS", ceea ce înseamnă: „Daca înlăturăm cauza, dispare şi efectul".

Sta în puterea noastră sa lucram pentru dispariţia definitiva a cauzei majore care a determinat înspăimântătorul „experiment" Piteşti. Dar sa nu uitam niciodată ca aceasta cauza se numeşte comunism.

Conceperea şi punerea în practica a „reeducării" prin tortura poate fi privita şi ca un experiment pentru formarea „omului nou" cel mult dorit de ideologii comunişti. Experimentul a eşuat dar caracteristicile sale se regăsesc în modul cum, timp de 45 de ani, întreaga naţiune a fost supusa unei terifiante „spălări a creerului" cu efect devastator şi de lunga durata asupra mentalului colectiv.

Lucrări despre fenomenul Piteşti, apărute înainte şi după Revoluţie.

Înainte de 1990, putinele lucrări despre „reeducare” prin tortura au apărut în străinătate: „Piteşti, centru de reeducare studenţească” (Dumitru Bacu, Madrid, 1963), „Gherla” (Paul Goma, Paris, 1972), „Demascarea” (Grigore Dumitrescu, München, 1978), „Les chiens de la mort on les Passions selon Piteşti” (Paul Goma, Paris 1981), „Fenomenul Piteşti” (Virgil Ierunca, Paris, 1981).

După revoluţie au apărut numeroase cărţi despre fenomenul Piteşti, cele mai multe fiind scrise de supravieţuitori ai „experimentului” (Petre Grigore Anastasis (Puiu Năstase), 1997, Dumitru Bordeianu, 2001, Nicolae Călinescu, 1994, Gheorghe Andreica, 2007, Gheorghe Bagu, 1993, Ion C. Bobu, 2003, Ion Cârja, 1994, Radu Ciuceanu, 1991, Aristide Ionescu, 1992, Virgil Maxim, 1997, Eugen Magirescu, 1994, Costin Merisca, 1997, Justin Paven, 1996, Marcel Petrişor, 1991, 1994, Neculai Popa, 1989, Traian Popescu, 2000, 2005, Mihai Rădulescu, 1993, Aurel State, 1993, Mihai Timaru, 1993, Aurel Visoran, 2000, Octavian Voinea, 1996, Plapsa Lucian, 1996, 2004, Popa Ilie (Coordonator) 2003, 2004, 2005). De asemenea au apărut numeroase articole, studii şi comunicări consacrate aceleiaşi teme. Toate lucrările enunţate mai sus precum şi altele oferă informaţii nepreţuite despre ce a însemnat „reeducarea” prin tortura. Cerându-mi iertare pentru ca menţionez mai pe larg propriile-mi lucrări despre acest fenomen, voi arata ca în volumele intitulate „Genocidul comunist în Romania” apărute la Editura Albatros (vol. I 1992, vol. II 1994, vol. III 1998, şi vol IV (in colaborare cu Filip Iorga) 2003), din cele peste 900 de pagini pe care le conţin aceste cărţi, mai mult de 250 de pagini sunt consacrate fenomenului Piteşti iar volumul IV este orientat preponderent spre aceasta tema având ca subtitlu „Reeducarea prin tortura”. Subliniez ca în cele patru volume, la fel ca în numeroasele articole publicate pe

aceiaşi tema, am propus înţelegerea fenomenului Piteşti în contextul genocidului comunist care a avut loc în tara noastră în anii 1945-1989.

Recent a apărut la Editura Polirom o lucrare scrisa de tânărul publicist Alin Mureşan intitulata „Pitesti-Cronica unei sinucideri asistate”. Orice noua lucrare scrisa, cu competenta şi buna credinţă despre tragicele evenimente din închisorile comuniste, este binevenita, cu condiţia de a nu induce posibile confuzii printre cititori, în special cei tineri, care iau pentru prima oara contact cu acest subiect. Ori, cartea lui Alin Mureşan, oferind în general informaţii corecte despre „reeducare” prin tortura, generează câteva confuzii, începând chiar cu titlul care sugerează ca victimele „reeducării” ar fi dorit sa se sinucidă şi ca torţionarii doar i-ar fi „asistat” în acţiunile lor sinucigaşe. O eroare, datorata probabil dorinţei autorului de a da lucrării un titlu jurnalistic cat mai şocant. Adevărul a fost ca deţinuţii asupra cărora s-a abătut cumplita „reeducare” nu erau de fel sinucigaşi ci luptători curajoşi pentru libertatea tarii. Pe de alta parte „reeducatorii” nu „asistau” la supliciul acestora, ci il provocau deliberat.

În prefaţa cărţii, Ruxanda Cesereanu, releva, ca o calitate fundamentala a cărţii, caracterul ei „rece”, „raţional”, „matematic”, ceea ce ar deosebi-o de alte lucrări, scrise pana acum. Doamna Cesereanu sugerează ca lucrarea lui A. M., reprezintă o „lecţie de anatomie”, tocmai datorita caracterului ei rece şi lucid. Distinsa jurnalista nu are în vedere ca lecţiile de anatomie se fac în principal asupra cadavrelor, ceea ce determina răceală medicilor profesori, ori tema cărţii lui A. M. Este organismul plin de viaţa al tineretului roman care a opus rezistenta în anii terorii comuniste, organism care trăieşte şi azi prin supravieţuitorii „reeducării”. Operand asupra unui astfel de organism viu e necesar, din partea „medicilor”, ca alături de răceală/luciditate sa aibă şi mila/dragoste pentru pacient. Iată de ce cred ca, un subiect atât de cutremurător ca

„Fenomenul Piteşti” nu poate fi abordat fara o participare afectiva care nu implica de fel lipsa de obiectivitate.

Printre posibilele confuzii ce le-ar genera cartea lui Alin Mureşan trebuie notata inserarea într-o aceeaşi parte a lucrării intitulata „Personaje”, a celor mai odioşi torţionari, alături de victimele acestora şi chiar de veritabilii eroi, fara ca în textul de prezentare sa se facă suficiente precizări care să-i diferenţieze.

Despre Ion Steier, A. M. Scrie doar 6 rânduri, pe un ton cvasi neutru. Daca ar fi citit cărţile mele ar fi aflat, de la un martor direct ca la Peninsula – Valea Neagra, adevăratul sef al acţiunii de „reeducare” a fost Steier şi nu Bogdanescu. La fel de scurta şi neutra este prezentarea monseniorului Justin Paven, unul dintre eroii rezistentei creştine din tara noastrĂ. Şi despre Justin, Alin Mureşan ar fi putut sa afle mult mai mult daca ar fi citit cărţile mele. Nită Cornel este prezentat ca o victima nefericita a lui Turcanu şi complicilor sai. Nită a fost un veritabil erou, care a murit martirizat, refuzând să-şi denunţe camarazii cu care a participat la pedepsirea unor militari sovietici care ucideau, furau şi violau în Moldova anilor 45-48, (am fost de fata, la „4 Spital” unde, din tabăra „izolaţilor” am asistat la supliciul şi asasinarea lui Cornel).

Alin Mureşan arata în mod corect ca întreaga acţiune a reeducării a fost condusa de activişti cu funcţii foarte înalţe în partidul comunist şi în Securitate, care primeau ordine de la Moscova.

Autorul lucrării nu spune insa în mod clar şi explicit ca răspunderea fundamentala a crimelor „reeducării” – ca şi a celorlalte orori din perioada 1945-1989 – revine sistemului comunist, generator de violenta, cumplite suferinţe, nedreptăţi şi aberaţii, pretutindeni unde s-a aplicat în lume. O astfel de precizare era absolut necesara iar lipsa ei poate fi generatoare de confuzii pentru cititorii neavizaţi.

Concluzii.

Fenomenul Piteşti reprezintă un subiect extraordinar de important pentru istoria recenta a României şi pentru clarificarea unor fapte ramase în misterul întunecat al perioadei comuniste. Cei ce se încumeta sa scrie despre tragedia „reeducării” prin tortura trebuie desigur felicitaţi dar şi îndemnaţi sa înţeleagă faptul ca o carte, oricât de meritorie ar fi ea, nu poate epuiza nici pe departe tema imenselor suferinti care s-au abătut asupra celor care au trecut pe la Suceava, Piteşti, Gherla, Peninsula Valea Neagra, Jilava şi alte locuri ale groazei din anii 1948-1957. Efortul trebuie continuat, cu lărgirea spectrului informaţiilor dar şi cu matura reflecţie, înţelegere şi integrare în profunzimea subiectuluI. Şi fara exces de „răceală” fiindcă aceasta poate îngheţa sensibilitatea cercetătorului care se apleacă asupra problemei…

SFÂRŞIT